

Atomkraft-debatten

TORBEN ARBOE
Jordbærvej 1, Sabro

I sit indlæg i JP 23/6 nævner Jens Colding, at atomkraftdebatten begyndte meget fredeligt med et møde i sommeren 1978 i Odderhallen, indkaldt af Elsam, der ville bygge et atomkraftværk på Gyllingnæs.

Faktisk var debatten begyndt i hvert fald fire år tidligere, i 1974. Det ved jeg med sikkerhed, idet jeg i sin tid skrev hovedfagsspeciale (Aarhus Universitet) om argumentationen i den danske atomkraftdebat 1972-75.

Efter en beskeden start i 1972-73 nærmest eksploderede atomkraftdebatten i medierne i vinteren 1974, da Elsam offentliggjorde planerne om værket på Gyllingnæs. Der blev afholdt "atomhøringer" i Gylling og Odder i februar 1974, og også her i bladet var der livlig diskussion, bl.a. ud fra en serie på fire Midtpunkt-indlæg af P.L. Ølgaard og Uffe Korsbech om risikoen for reaktorulykker og risikoen ved langtidsoptagning af det højradiøaktive affald.

Debatten fortsatte, indtil den udsættelse af atomkraftbeslutningerne på tre år, som den nystiftede Organisation til Oplysning om Atomkraften (OOA) havde ønsket, blev vedtaget af Folketinget i 1975.

Sovjetunionens rolle

Påstanden i indlægget om, at modstanden mod atomkraft i Danmark dengang skulle være iscenesat af Sovjetunionen, har jeg ikke set tidligere. Den blev ikke fremsat i debatten 1972-75 og vist heller ikke de følgende år frem til 1985, da det blev vedtaget, at Danmark ikke skulle have atomkraft. Den omtales f.eks. ikke i Oluf Danielsens meget grundige disputats "Atomkraften under pres: Dansk debat om atomkraft 1974-1985" (2006, ca. 1.000 sider).

Men måske er påstanden et afkast af de seneste års koldkrigsforskning; lidt dokumentation ville være på sin plads.

Om Danmark i dag, som Jens Colding anfører, ville have haft tre atomkraftværker, hvis der var blevet opført et værk på Gyllingnæs i 1970-80'erne, kan ingen vide. Udviklingen kunne være gået flere veje.

Der ville ganske vist ikke kunne være sket en ulykke som på Tjernobylværket i 1986, fordi de reaktorer, man overvejede i Danmark, alle havde en meget kraftig reaktorindeslutning (containment).

Men også en ulykke som den på Three Mile Island i 1979, hvor reaktorindeslutningen netop hindrede udslip af radioaktivitet til omgivelserne, ville højst sandsynligt have bremset eller måske helt standset videre udbygningsplaner, af sikkerhedsmæssige og økonomiske grunde.

Også samfundsmæssige forhold kunne have spillet ind, f.eks. har Sverige lukket Barsebäckværket og har (eller har haft) planer om at lukke et par reaktorer på Ringhals- eller Oskarshamn-værkerne.

Mink som forsøgsdyr

Erica Heyckendorff
medlem af bestyrelsen
Landsforeningen
Naboer til Kæmpevindmøller
Bragesgade 26 B, 3., København N

Kaj Bank Olesens minkfarm har ligget i Vildbjerg i 26 år og var gradvist blevet en bedre og bedre forretning. Men i 2012 blev der opført fire 3 MW-vindmøller ca. 350 m fra farmen.

Allerede ved prøvekørslen af møllerne reagerede minkene voldsomt – så voldsomt, at den tilkaldte dyrlæge, Henning Pedersen, ringede til ejeren af de to nærmeste møller og fik firmaet til at stoppe møllerne. Minkene holdt da op med at skambide hinanden.

Men det gentog sig, da møllerne kom i gang igen og særligt galt går det, når vinden kommer fra et sydligt hjørne.

Og der er ikke alene tale om skambidning, men også spontane aborter. Antallet af aborter er nu firdoblet, mens antallet af gølge tæver er øget fra 5-10 pct. til 21,5 pct. - og hele 49 pct. for de tæver, som opholder sig tættest på møllerne. Indtjeningen er naturligvis samtidig faldet.

Flytning af farmen

Mink kan ikke tåle støj – de får stress – og helt galt går det åbenbart, når støjen er lavfrekvent vindmøllestøj.

Ejeren af de to vindmøller, der står tættest på, Wind Estate A/S, af-

viser, at vindmøllerne er årsagen. Det er der ikke dokumentation for, siger de. Man skulle ellers mene, at Kaj Bank Olesen har leveret rigeligt med bevis. Vindfirmaet var ellers imødekomende det første halvår og slukkede møllerne om natten, når vinden var i syd.

Men man havde kun forpligtet sig for en afgrænset periode.

Derfor kører vindmøllerne nu uuhæmmet igen, og firmaet tager ingen notits af de uhyggelige scener, der udspiller på minkfarmen. Det må ellers nærmest betegnes som dyremishandling og fuldstændigt ødelæggende for Kaj Bank Olesens virksomhed.

Wind Estate A/S afventer. Kaj Bank Olesen har ansøgt myndighederne om at flytte farmen, selv om dette vil koste ham flere millioner kroner, for deres vindmøller skal ikke flyttes, selv om farmen lå der først. Hvis Kaj Bank Olesen da får lov; landzoneloven er striks, når det gælder nye boliger på landet.

Tekniske anlæg som vindmøller derimod indretter næsten al anden planlægning sig efterhånden efter.

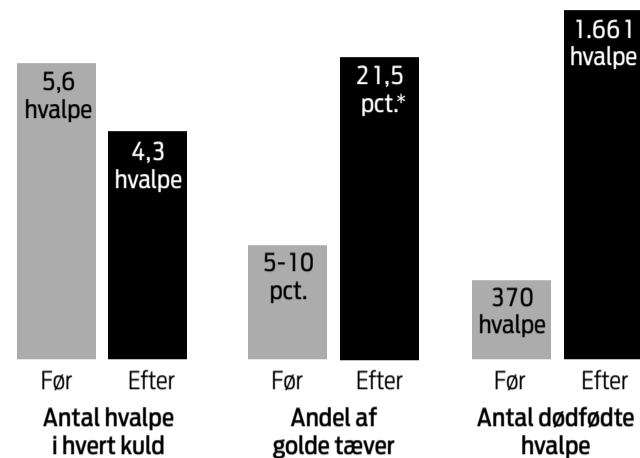
Søvnbesvær og stress

Regeringens helbredsundersøgelse vedr. vindmøllenaboers helbredsgener omfatter ikke de nye, høje vindmøller, selv om de især udsender infralyd og lavfrekvent støj.

Stress som symptom medtages heller ikke, selv om vindmøllestøj kan give søvnbesvær og deraf

Kaj Bank Olesens minkavl

Kaj Bank Olesen har 4.500 tæver på sin minkfarm. Han fører nøje regnskab med dødeligheden blandt sine hvalpe, hvor mange tæver, der er gølge og ikke vil få hvalpe, og hvor store kuld hvalpe tæverne får. Her er opgjort for før og efter, at vindmøllerne kom.

* 21,5 pct. på farmen, 49 pct. tæt på møllerne.

JP-grafik: SISSEL SØNDERSKOV

kommende stress. Desuden er der tale om en registerundersøgelse, selv om der endnu kun er opstillet relativt få store 3 MW-møller, så opgaven at kontakte naboerne direkte er overskuelig.

Hvorfor gør Sundhedsstyrelsen ikke det?

Påvirker ikke kun dyrene

De otte kvindelige ansatte på Boye Jensens gartneri ved Holbæk, der fik kæmpevindmøller som naboer, har fået forstyrret menstruationscyklus. Et konkret eksempel, som

Sundhedsstyrelsen burde tage alvorligt. I minksagen afventes nu en endelig veterinærrapport.

Dyrlæger har fulgt minksagen, og hverken virus eller andet er årsagen.

Eneste ændrede betingelser for minkene er de fire 140 m høje, 3 MW vindmøller, Vestas model V112, som blev placeret 328 m fra minkfarmen sidste år.

Man kan kun gisne om, hvorfor veterinærrapporten lader vente på sig.

Har de ikke lært noget?

Endnu før det spæde opsving i Europa har bidt sig fast, foreslår Europas socialister - anført af den franske præsident Hollande og den italienske premierminister Renzi - at vi skal smide al økonomisk ansvarlighed over bord og fortsætte den fejlslagne kurs med offentlig gældsætning.

For hvordan skal man ellers forstå det, når Hollande og Frankrig vil undtage såkaldte fremtidsorienterede investeringer fra vækst- og stabilitetspagtens regler om, at budgetunderskuddet maksimalt må udgøre 3 pct. af BNP? Eller når Renzi og Italien på samme konto vil undtage udgifter til investeringer og uddannelse?

Har de slet intet lært af den økonomiske krise?

Netop umådeholden gældsætning fra uansvarlige ledere i Sydeuropa var en af de væsentlige årsager til, at de finansielle markeder tabte tilliden til flere EU-lande og sendte euroen ud i en overlevelseskrise. Ønsker socialisterne at gentage deres fejlslagne politik?

Jeg vil også, som socialisterne påstår, at de vil, bruge de offentlige budgetter til at skabe vækst. Men det gør man ikke ved at bruge endnu flere penge og øge skatterne. Det gør man derimod ved at skære de offentlige budgetter til og gøre Europas og Danmarks private erhvervsliv konkurrencedygtigt ved at sænke skatterne der, hvor de er til mest skade for konkurrence- og jobskabelsen.

Så kan vi inden for snævrere offentlige budgetter prioritere de områder, der giver mest vækst for pengene herunder investeringer i f.eks. en ny europæisk energiinfrastruktur, forskning og

uddannelse. Den prioritering skal vi foretage i såvel de nationale budgetter som i EU-budgettet.

Heldigvis har vi kansler Angela Merkel, der med sit eget tyske eksempel har vist, at budgetdisciplin, vækst og jobskabelse er tre sider af samme sag. Mon ikke hun giver sine socialistiske kollegaer i Europa endnu en lektion i god økonomisk politik?

Bendt Bendtsen
medlem af Europa-Parlamentet (K)

Smerter skaber smerter

Forskning ved Aalborg Universitetshospital viser, at 13-19 pct. af patienter udvikler kroniske smerter efter operation i knæledet. Det skyldes, at operations-smerterne fører til overfølsomhed over for smerter.

Dansk Neuroforskningssenter undersøger nu smertefænomenet yderligere. Andre forsøg har nemlig vist, at der hos forsøgspersoner sker ændringer i hjernen under smertestimulation. Man kan se smerterne på scanninger.

Smertepatienter udvikler overfølsomhed over for smerter, som ikke behandles tilstrækkeligt. Derfor synes det mærkværdigt, at mange tusinde kroniske smertepatienter i dag får en psykiatrisk diagnose pga. smerter. Behandlingen for kroniske smerter pga. whiplash, fibromyalgi, lænderygproblemer m.m. er kognitiv terapi, mindfulness terapi, graderet genoptræning og psykofarmaka.

Det synes endnu mere mærkværdigt, når man i Aalborg forebygger udvikling af kroniske smerter hos knæopererede ved netop at give forebyggende smertestillende medicin.

Det virker oplagt, at smerter

skal behandles effektivt, hvis man vil forebygge udvikling af kroniske smerter.

Hvordan kan det forklares og forsvareres, at man i stedet behandler en lang række patienter med kroniske smerter forårsaget af hidtil uforklarede lidelser med psykofarmaka og terapi? Det koster samfundet millioner, og det efterlader masser af mennesker med unødvendige lidelser.

Hanne Holst Rasmussen
sygeplejerske og forfatter
Brobjerg Parkvej 50, Egå

Gynger og karruseller

I lederen "Rød offensiv" 27/6 forsøger JP at nedtone den grønne fond til lidt rødt spin, der slet ikke står mål med lempelsen i PSO-afgiften for virksomhederne »med hele 13,2 mia. kr.«

Jeg kan konstatere, at JP hermed selv er offer for Venstres spin, da erhvervslivets besparelse på hele denne PSO-øvelse er langt mindre.

For det første favner PSO-reduktionen på de 13,2 mia. kr. alle el-forbrugere og dermed også husholdningernes andel. Dette reducerer erhvervslivets gevinst til 9,5 mia. Og hvad erhvervslivet tjener på gyngerne, mister det på karrusellen, da det selv kommer til at betale 7,4 mia. kr., idet en række tidligere aftaler om erhvervsstøtte fjernes og bruges til at finansiere det hul, der er opstået i betalingen til vedvarende energi. Så erhvervslivets gevinst på øvelsen bliver næppe på over 2,1 mia. over fem år. Set i det lys er de 5 mia., som Enhedslisten har sikret kan investeres i grøn omstilling og grønne arbejdspladser, ikke så ringe endda.

Per Clausen
klima- og energiordfører (EL)

Kæmpevindmøllerne

I JP 29/6 slår minister for by, bolig og landdistrikter Carsten Hansen samt regionsformand Bent Hansen til lyd for en øget kystturisme som et led i regeringens vækstplan.

Kystturismens omsætning udgør pt. årligt ca. 50 mia. kr., men omsætningen har været vigen- de, bl.a. fordi turisterne ikke føler, at kvaliteten lever op til prisen.

Af kvaliteter i kystturismen nævnes såvel strande, rent vand som smuk natur som noget enestående i Europa, der kan videreudvikles i pagt med naturen.

Ingen kan vel være uenige i ovenstående betragtninger, der dog står i skærende kontrast til planerne om at opsætte 20 stk. 150 m. høje kæmpevindmøller midt i Aarhusbugten, der anses for et af vore smukkeste kystfarvande.

At alle de nærmeste kystområder til vindmøllerne er fredede og betydelige turistmål, sætter kun denne vandalisme i yderligere relief.

Beboerne på Samsø, Tunø, Helgenæs samt de øvrige kyster langs Aarhusbugten har massiv tilkendegivet deres utilfredshed med vindmølleplanerne og finder det næppe foreneligt med ønsket om en øget kvalitet i kystturismen.

Jeg håber inderligt, at Carsten Hansen og Bent Hansen vil gøre deres indflydelse gældende i de involverede styrelser, så havvindmøllerne, som navnet siger, bliver placeret på havet og ikke i smukke, kystnære omgivelser.

Interesserede kan læse nærmere om vindmølleplanerne på www.bevarmejlflak.dk

Ole Ørnstrand
Tyrrestrupvej 12, Højbjerg